

20.8.2007

Dnro 2784/4/06

Ratkaisija: Oikeusasiamies Riitta-Leena Paunio

Esittelijä: Vanhempi oikeusasiamiehensihteeri Kaija Tanttinen-Laakkonen

HAMMASHUOLLON JÄRJESTÄMINEN VANTAALLA

1 KANTELU

Kantelija arvosteli 1.9.2006 päivätyssä kirjeessään Vantaan kaupungin menettelyä hammashuollon järjestämisessä. Hän ei saanut suun terveydenhuollon ajanvarauksen kautta hammashoitoaikoja itselleen eikä myöskään vaimolleen. Kantelija oli kertomansa mukaan soittanut heinäkuusta 2006 alkaen viikon, kahden välein ajanvaraukseen. Hän oli soittanut ajanvaraukseen viimeksi 1.9.2006, jolloin häntä oli pyydetty soittamaan uudestaan 15.9.2006.

- - -

3 RATKAISU

Katson Vantaan kaupungin suun terveydenhuollossa menetellyn lainvastaisesti siinä, että kantelijalle ja hänen vaimolleen ei ilmoitettu hoitoon pääsyn ajankohtaa.

Perustelen ratkaisuani seuraavasti.

Selvitys

Selvityksen mukaan hammashoidon tarpeen arviointi tapahtuu Vantaalla keskitetysti ajanvarauksen yhteydessä, jossa määritellään potilaan hoidon kiireellisyys ja annetaan hoitoaika. Keskitetyillä ajanvarauksilla on käytössä suun terveydenhuollon kliinistä työtä tekevän henkilökunnan ajanvarauskirjat. Hammashoidon henkilöstön työjärjestysten tekeminen on ohjeistettu niin, että Vantaan jokaisella sosiaali- ja terveystoimen viidellä alueella on oltava vähintään viiden kuukauden vastaanottoajat jaettavana ajanvarauskirjoissa etukäteen.

Kesällä 2006 Hakunilan alueen kaikkia hammaslääkäreiden työjärjestyksiä ei ollut tehty Vantaan kaupungin ohjeiden mukaisesti. Osa hammaslääkäreistä oli lomalla eikä työjärjestyksiä ollut heidän kohdallaan päivitetty. Koska kaikkia työjärjestyksiä ei ollut alueelle tehty, kysyntä oli hetkellisesti ylittänyt tarjonnan. Hakunilan alueelle 14.9.2006 tulleen uuden hammaslääkärin ajanvarauskirjat

olivat käytettävissä 7.9.2006. Selvityksen mukaan ajanvarauksessa ei menetelty ohjeiden mukaisesti, koska ajanvarausaika ei järjestetty.

Vantaan kaupungin alueorganisaation takia tietyn alueen potilasaikoja ei anneta muille alueille, elleivät ajanvarausajat ylitä sovittua viittä kuukautta, jolloin aikoja voidaan antaa muille alueille. Vantaa on 1.1.2007 siirtynyt alueorganisaatiosta linjaorganisaatioon, jossa alueiden välisiä epätasapainotilanteita voidaan hoitaa suun terveydenhuollon sisäisenä resurssin jakona.

Selvityksen mukaan vastoin Vantaan kaupungin suun terveydenhuollon ohjeita oli se, että kantelijat eivät saaneet hammashoitoaikoja kiireettömään hoitoon. Vantaan kaupunki on tarkentanut suun terveydenhuollon työjärjestys- ja ajanvarausprosesseja kantelun johdosta.

Oikeudellinen arvio

Hoitotakuuta koskevilla säännöksillä (kansanterveyslain 15 b § (855/2004) ja erikoissairaanhoidon lain 10 ja 31 § (856/2004)) täsmennettiin kuntien ja kuntayhtymien terveystalouden järjestämisvelvollisuutta. Myös potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lakia (785/1992, jälj. potilaslaki) muutettiin tässä yhteydessä.

Potilaslain 4 §:n (857/2004) mukaan potilaalle on ilmoitettava hoitoon pääsyn ajankohta. Jos ilmoitettu ajankohta muuttuu, on uusi ajankohta ja muutoksen syy ilmoitettava potilaalle välittömästi. Säännös tarkoittaa sitä, että järjestämisvelvollisuuden täsmenmukaisen myötä potilaan pitää saada tietää, milloin hän pääsee hoitoon eikä häntä enää voida laittaa odottamaan hoitoon pääsyä epämääräiseksi ajaksi. Kun hoitoon pääsyn ajankohta ilmoitetaan, saadaan myös selvillä, täytyykö hoitoa mahdollisesti hankkia potilaalle muilta palveluntuottajilta. Hoitotakuuta koskevat em. säännökset nimittäin edellyttävät, että jos kunta tai kuntayhtymä ei voi itse antaa hoitoa säädetyissä enimmäisajoissa, sen on järjestettävä hoito hankkimalla se muilta palveluntuottajilta sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain (733/1992) 4 §:n mukaisesti.

Kantelijalle ja hänen vaimolleen ei ilmoitettu hoitoon pääsyn ajankohtaa, koska Hakunilan alueen hammaslääkäreiden työjärjestyksiä ei ollut vastoin Vantaan kaupungin ohjeita tehty riittävä määrä. Vantaan kaupungin tuolloisen sosiaali- ja terveystoimen alueorganisaation takia heille ei myöskään annettu vastaanottoaikoja muille alueille.

Perustuslain 19 §:n 3 momentin mukaan julkisen vallan on, sen mukaan kuin lailla tarkemmin säädetään, turvattava riittävät terveystaloudet ja edistettävä väestön terveyttä. Perustuslain 22 §:n mukaan julkisen vallan on turvattava perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen. Tämä merkitsee käsitykseni mukaan sitä, että julkisen vallan on organisoitava terveystaloudensa niin, että oikeus riittäviin terveystaloudisiin toteutuu. Näin ei tapahtunut Vantaan kaupungin sosiaali- ja terveystoimen Hakunilan alueen suun terveydenhuollon ajanvarauspalveluissa tapahtuma-aikaan. Kantelijan ja hänen vaimonsa oikeus riittäviin terveystaloudisiin ei toteutunut.

4

TOIMENPITEET

Vantaan kaupunki on tarkentanut suun terveydenhuollon työjärjestys- ja ajanvarausprosesseja kantelun johdosta. Kaupungin sosiaali- ja terveystoimi on myös siirtynyt alueorganisaatiosta linjaorganisaatioon, jolloin alueiden välisissä palveluiden kysynnän ja tarjonnan epätasapainotilanteissa potilaille voidaan antaa vastaanottoaikoja myös muille alueille.

Nämä seikat huomioon ottaen tyydyn saattamaan edellä kohdassa 3 esittämäni käsityksen menettelyn lainvastaisuudesta Vantaan kaupungin sosiaali- ja terveystoimen tietoon. Tässä tarkoituksessa lähetän sille jäljennöksen tästä päätöksestäni.

Kirjeen liite palautetaan ohessa.